

RAPORT
Koncepcja rozwoju transgranicznego szlaku wina
(trasy turystycznej)
w województwie podkarpackim

w ramach projektu pn.

„Karpacka akademia dziedzictwa winiarskiego”

realizowanego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina
2014-2020 dzięki wsparciu finansowemu udzielonemu z Unii Europejskiej

Rzeszów, lipiec 2020 r.

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział 1. Trasa jasielsko-krośnieńska	6
Rozdział 2. Trasa sanocko-strzyżowska	14
Rozdział 3. Trasa przemysko - jarosławska.....	19
Rozdział 4. Trasa rzeszowsko-przeworska.....	23
Zakończenie	31

Wstęp

Regionalne wina, trunki, lokalna kuchnia stają się obecnie nie tyle smacznym dodatkiem do wrażeń z podróży, ale celem wyjazdu samym w sobie. Podróże „z winem” to wyjątkowa forma turystyki, która zdobywa coraz większe uznanie na świecie.

Województwo podkarpackie oprócz walorów turystycznych, przyrodniczych, oraz pozaprzyrodniczych ma bogate tradycje winiarskie które we w spójnym połączeniu stanowią mogą szlak wina (trasę turystyczną) jako produkt turystyczny.

Celem niniejszego raportu jest opracowanie koncepcji rozwoju transgranicznego szlaku wina (trasy turystycznej) w województwie podkarpackim. Raport przygotowany został w ramach projektu „Karpacka akademia dziedzictwa winiarskiego” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina.

Opracowanie zostało wykonane na podstawie przeprowadzonego badania (audytu) co najmniej 10-15 obiektów (miejscowości, atrakcje turystyczne, obiekty związane z historią i rozwojem winiarstwa m.in. winnice, muzea, itp.) w każdym z 4 obszarów geograficznych:

- 1) jasielsko-krośnieński,
- 2) sanocko-strzyżowski,
- 3) przemysko- jarosławski,
- 4) rzeszowsko-przeworski.

Raport został podzielony na 4 rozdziały (trasy), zgodnie z zaproponowanym ww. podziałem obszarów geograficznych. Trasy te pozwalają na zwiedzanie województwa i poznawanie jego walorów turystycznych oraz enoturystycznego potencjału miejsca. Trasa jako produkt turystyczny pozwoli na zachowanie i promocje tradycji winiarskich jako części dziedzictwa kulturowego regionu karpackiego.

Każdy region posiada swoje walory turystyczne, które należy postrzegać jako „zespół elementów środowiska naturalnego oraz elementów pozaprzyrodniczych, które wspólnie lub każde z osobna są przedmiotem zainteresowania turystów i decydują o atrakcyjności

turystycznej¹. W badaniach nad atrakcyjnością turystyczną bierze się pod uwagę obszary określone podziałem administracyjnym np. gminy, powiaty, województwa.

Województwo Podkarpackie leży na południowym wschodzie Polski, stanowiąc województwo przygraniczne od wschodu z Ukrainą, z południa ze Słowacją. Z zachodu sąsiaduje z województwem małopolskim, od północnego zachodu województwem świętokrzyskim, zaś od północy z woj. lubelskim. Granice naturalne w województwie podkarpackim i małopolskim to łuk Karpat na południu.

W skład województwa podkarpackiego wchodzi 21 powiatów ziemskich i 4 grodzkie² (powierzchnia 17 845,76 km²). Na terenie woj. podkarpackiego jest 160 gmin, w tym 16 miejskich, 35 wiejsko-miejskich i 109 wiejskich³. Największym miastem jest Rzeszów, inne rozpoznawalnie turystycznie miasta to Przemyśl, Sanok czy Jarosław. Obszar Polski podzielony jest na 379 powiaty, z czego 314 to powiaty ziemskie, zaś 65 to powiaty grodzkie. Obecnie w Polsce wyróżnia się 2479 gminy, z czego 1576 to gminy wiejskie, 597 to gminy miejsko – wiejskie, a 306 to gminy miejskie (w tym 65 gmin będących jednocześnie miastami na prawach powiatu)⁴.

Na walory danego obszaru (gminy, powiatu, województwa) wpływają czynniki tj.:

- a) walory turystyczne (m.in. przyrodnicze, antropogeniczne, unikatowa fauna, flora, źródła wód mineralnych, parki narodowe, itp.),
- b) walory pozaprzyrodnicze (m.in. zabytki architektoniczne, muzea, wydarzenia kulturalno-sportowe, itp.),
- c) zagospodarowanie turystyczne (m.in. noclegi, gastronomia, komunikacja, lotniska, szlaki rowerowe, szlaki turystyczne, szlaki winne itp.),
- d) infrastruktura uzupełniająca (m.in. sklepy, apteki, itp.).

¹ Kurek, W. (red.). (2007). Turystyka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 24–25.

² <https://www.zpp.pl/województwo/18>

³ <https://mojepanstwo.pl/dane/województwa/9,podkarpackie>

⁴ <https://www.infor.pl/prawo/gmina/abc-gminy/251998,Podzial-administracyjny-Polski.html>

Ponadto, atrakcyjność danego miejsca związana jest również z formą turystyki: turystyka miejska, narciarska, kulturowa, biznesowa, enoturystyka itp. Wszelkie elementy potencjału turystycznego i walorów mogą stanowić produkt turystyczny – w tym przypadku szlak wina.

Rozdział 1. Trasa jasielsko-krośnieńska

Trasa jasielsko-krośnieńska przebiega przez miejscowości tj. Jasło, Jereniówka, Przysieki, Kombornia.

Trasa jasielsko-krośnieńska:

1. Winnica Golesz, Jasło
2. Winnica Źródło, Jasło
3. Winnica Malgaleria, Jasło
4. Winnica Jasiel, Jereniówka
5. Winnica Vanellus, Jereniówka
6. Skansen Archeologiczny Karpacka Troja, Trzcinica
7. Winnica Zacisze, Trzcinica
8. Winnica Dwie Granice, Przysieki
9. Winnica Kolacz, Nawsie Kołaczyckie
10. Winnica Wiarus, Jedlicze
11. Zamek Kamieniec, Odrzykoń
12. Centrum Dziedzictwa Szkła, Krosno
13. Winnica Zamkowa, Korczyna
14. Winnica Dwór Kombornia, Kombornia
15. Salon Win Karpackich, Kombornia
16. Winnica Widokowa, Kombornia

Szczegółowy opis:

1. Winnica Golesz, Jasło
ul. Krakowska 100a, 38-200 Jasło
49.781681821776836, 21.423892322704976

Historia tej winnicy to właściwie historia współczesnego polskiego winiarstwa, a jej nazwa nawiązuje do historii winiarstwa w Jaśle (w średniowieczu u podnóża zamku Golesz pod Jasłem winnicę prowadzili Benedyktyni z Tyńca). Roman Myśliwiec założył ją w 1984 roku. Tu zbierał doświadczenia i eksperymentował z odmianami, które pojawiły się w wielu zakładanych później winnicach. Do dziś przetrwało jeszcze trochę krzewów z pierwszego nasadzenia. Z biegiem lat winnica została poszerzona o kolejne lokalizacje, przybyło odmian, a winiarski zawód przejęli córka i syn założyciela. On sam natomiast koncentruje się obecnie na przekazywaniu wiedzy słuchaczom Podkarpackiej Akademii Wina, a także na pisaniu książek o tematyce winiarskiej.

W winnicy Golesz produkowane są wina markowe, kupazowane z owoców kilku odmian, o tych samych każdego roku nazwach: AROM, NORTH BLANC, ELMER, ROSE i ROMARED.

2. Winnica Źródło, Jasło

ul. Mickiewicza 121, 38-200 Jasło

49.760988969854736, 21.435409345750106

Niewielka winniczka (440 krzewów) położona na obrzeżu Jasła, która została założona w dn. 10.04.2010 roku. Stanowi część przydomowego ogrodu, w którym obok winogron rosną także inne owoce. Zapewne w jakiejś mierze fakt ten ma wpływ na dość specyficzny, przyjemny i lekki smak tutejszych win. Nazwa pochodzi od źródła, które znajduje się zaledwie kilka metrów poniżej rzędów winorośli. Po części ze względu na upodobania własne, a po części ze względu na bijące źródło właściciel, Henryk Rak, nie stosuje w winnicy absolutnie żadnych środków chemicznych (czysta ekologia). Za to wraz z małżonką bardzo chętnie przyjmują gości. Od wiosny do jesieni niewielkie grupy (do 14 osób) mogą się zatem umawiać na degustacje połączone z opowiadaniem o historii i przyrodzie okolic (do źródła od czasu do czasu zagląda różna zwierzyna), a także o Jaśle, o którym pan Henryk ma ogromną wiedzę i w którym jest prawdziwie zakochany.

3. Winnica Malgaleria, Jasło

ul. 17 Stycznia 189c, 38-200 Jasło

49.76542123778853, 21.46749918114634

Klimat tego niecodziennego miejsca tworzą sztuka, znakomite trunki oraz małżeństwo artystów - Małgorzata i Bogdan Samborscy. Oboje absolwenci krakowskiej ASP, sięgają po różne formy i techniki artystyczne: malarstwo, collage, ceramika, rzeźba. Ich dom to jednocześnie galeria prac własnych i przyjaciół, miejsce spotkań i warsztatów. Można tu zobaczyć prace artystów z Jasła, bliższej i dalszej okolicy. Obok licznych prac własnych przez większą część roku dostępne są wystawy czasowe. W MałGalerii można się też zapisać na warsztaty, przede wszystkim ceramiczne, choć jak wspomnieliśmy powyżej, właściciele operują różnymi technikami artystycznymi i taką też mają ofertę dla zainteresowanych. Obok domu niewielka winnica. Na jej bazie produkowane jest wino, a także koniak, który jest potem bazą do wytworzenia Nalewek Artystycznych. Spróbować mogą ich goście galerii, uczestnicy wernisaży i warsztatów. Skład nalewek to sekret rodzinny. Każda nalewka, a zwłaszcza artystyczna, to efekt wielu lat obserwacji i poszukiwań i to też jest sztuka, która dodatkowo wzbogaca doświadczenie sztuk wizualnych.

4. Winnica Jasiel, Jareniówka

Jareniówka 163, 38-200 Jasło

49.752666964443954, 21.44518979764815

Powstające w winnicy Jasiel wina noszą właśnie nazwy roślin, korespondując z nimi barwą, intensywnością. Znajomość zapachów roślin jest w jakiejś mierze kluczem do smakowania tutejszych win. Ale jakże mogłoby być inaczej, skoro ich twórca to biolog, botanik i miłośnik ogrodów. Wraz z żoną Elwirą założyli dwie winnice: mniejszą w 2001 roku i większą (jedną z najpiękniejszych winnic na Podkarpaciu) 9 lat później. Większość produkcji to wina białe. Wysoko oceniane w całym kraju i za granicą. Starannie dobierane kompozycje szczepów dają winom z Jasiela lekkość i aromatyczny roślinno-owocowy bukiet. Jeśli poświęci się roślinom tyle czasu, ile rzeczywiście potrzeba, ten czas wraca w jakości wina.

5. Winnica Vanellus, Jareniówka

Jareniówka 189, 38-200 Jasło

49.75179097096936, 21.44806863285131

Inspiracją dla państwa Czajków było Rondo z jednej z jasielskich winnic. Dla ludzi, którzy przez dłuższy czas mieszkali we Francji i tam zakochali się w Burgundzie, wielkim, ale i miłym zaskoczeniem była wiadomość, że w naszym klimacie i na naszej szerokości geograficznej można wyprodukować dobre, pełne i zbalansowane wino. Zaczęli od 300 krzewów by stopniowo dojść do obecnych 4 tys. Zdecydowana większość – mimo wszystko – na wina białe. Produkują z nich wina lżejsze, bardziej owocowe. Vanellus to łacińska nazwa czajek – sympatycznych ptaszków kojarzonych z fantazyjnym piórkiem na głowie. Tak fantazyjne są też nazwy tutejszych win, które przywodzą na myśl skojarzenia podczas obserwacji promienia światła w lampce napoju: noctis - noc, mane - poranek, vesperum - wieczór. Ozdobą winnicy jest kotka Didi, która wnosi słodycz i wcale nie odrobinę szaleństwa.

6. Skansen Archeologiczny Karpacka Troja, Trzcinica

Trzcinica 646, 38-207 Trzcinica

49.73221579691219, 21.433209298391954

Kompleks składający się z terenu grodziska oraz parku archeologicznego leżącego u jego podnóża. Na grodzisku zrekonstruowano ponad 150 m wałów obronnych, 2 bramy prowadzące do grodu oraz 6 chat. Na terenie parku archeologicznego zlokalizowane są rekonstrukcje wioski z początków epoki brązu oraz słowiańskiej z wczesnego średniowiecza. W budynku muzeum znajduje się ekspozycja w nowoczesnej formie, z elementami multimedialnymi i salą kinową.

7. Winnica Zacisze, Trzcinica

Trzcinica 313, 38-207 Trzcinica

49.74512874867239, 21.393676627657648

Winnica należy do Magdaleny i Pawła Szynalów, pasjonatów wina i koni. Pan Paweł zakochał się w winie stopniowo. Zainspirował go Roman Myśliwiec, u którego poznawał lokalne wina, po czym postanowił zasadzić własną winnicę. Zaczął od 15 arów obok domu. To było w 2003

roku. 8 lat później państwo Szynalowie zasadzili kilometr dalej drugą winnicę i obecnie mają prawie hektar winorośli.

Preferują wina jednodmianowe (szczególnie polecane to czerwone), które w klimacie uroczej altany między starym domem i winniczką smakują wprost znakomicie. W altanie jest miejsce na organizację degustacji dla niewielkich grup (jednorazowo do 10 osób). Biorąc pod uwagę fakt, że inna winnica, Dwie Granice, jest oddalona zaledwie o kilkaset metrów, można śmiało zaplanować całe popołudnie z doskonałym winem odwiedzając najpierw jedną, a potem drugą winnicę.

8. Winnica Dwie Granice, Przysieki

Przysieki 412, 38-207 Przysieki

49.73888117813719, 21.385899360919897

Właściciela Dwoch Granic, Marka Nowińskiego najbardziej pociągają w winie aromaty. Starają się wydobywać charakterystyczne cechy każdej odmiany, ale także terroir, miejsca w którym wino się rodzi. To też jest tajemnica licznych medalowych win. Dwie Granice to także dwie winnice. Pierwszą założyli państwo Lidia i Marek Nowińscy w 2004 roku w Przysiekach koło Jasta. Nieopodal dwóch granic sąsiadujących miejscowości, stąd nazwa. Tuż za płotem zaczyna się Trzcinią – miejscowość słynna ze swych zabytków: kompleksu Karpackiej Troi i XVI-wiecznego drewnianego kościoła św. Doroty.

Po 10 latach hektarowa winnica w Przysiekach stała się niewystarczająca dla rodziny winiarskich pasjonatów, dlatego założono drugą, większą i systematycznie obsadzaną, na południowym i południowo - wschodnim stoku w Bączalu Górnym. Ważnym elementem jest doskonale zorganizowane zaplecze degustacyjne i noclegowe winnicy, zlokalizowane w Przysiekach, które o każdej porze roku jest w stanie przyjąć zarówno gości indywidualnych, jak i grupy. Mieści się tu także działający przez cały rok sklep.

9. Winnica Kołacz, Nawsie Kołaczyckie

Nawsie Kołaczyckie 303a, 38-213 Kołaczyce

49.806479008973874, 21.44011297549985

Z położonej niespełna 300 m n.p.m. pięknie wypielegnowanej winnicy rozciąga się widok na Kołaczyce, a w dalszej perspektywie – na pasmo Beskidu Niskiego. Mimo postępującej w okolicy zabudowy widok ten ciągle i niezmiennie urzeka. I w tym miejscu, na stosunkowo niewielkim areale (40 arów) uprawianych jest 10 gatunków winorośli, na wina czerwone, jak i białe. W większości produkowane są z nich wina jednodmianowe, choć w Kołaczycach powstają też smaczne, nieco mineralne kupaże. Winnica została nasadzona w 2009 roku. Pasję winiarską właściciel Jan Śniegowski odkrył w sobie pracując w winnicach w północnych Włoszech. Stamtąd przywiózł trochę ciekawostek i metod pracy z winoroślą, dzięki którym skutecznie obniża kwasowość. Winnica Kolacz to przedsięwzięcie typowo rodzinne: wszystkie prace wykonują w niej wyłącznie właściciele Maria i Jan Śniegowscy wspierani przez córkę i syna. Starają się unikać jakichkolwiek substancji chemicznych, co czyni uprawę ekologiczną.

10. Winnica Wiarus, Jedlicze

ul. Grunwaldzka 18, 38-460 Jedlicze

49.71732584010414, 21.64660692991868

Symbolem winnicy jest husarz na beczce wina. Właściciel, pan Tadeusz Kruczek dzieli bowiem swoje pasje między wino i historię wojskowości. I przy tym jest oczywiście świetnym gawędziarzem. W winnicy Wiarus produkuje się zarówno wina jednodmianowe (winnica słynie m.in. z bardzo dobrej Jutrzenki), jak i kupaże.

W niektórych występują ciekawe owocowo-roślinne i zarazem rzadkie jak na Podkarpacie nuty smakowe – zawdzięczają to amerykańskim odmianom winorośli, które lubi właściciel, zresztą z wzajemnością. Winnica Wiarus składa się z dwóch części – winiarni i małej winnicy przydomowej w centrum Jedlicza i większej, charakterystycznej ze względu na kształt (12 m szeroka i 850 m długa) położonej w dzielnicy Męcinka.

11. Zamek Kamieniec, Odrzykoń

Podzamcze B/N, 38-420 Korczyna (pogranicze Korczyny i Odrzykonja)

49.74274077261517, 21.786646161750514

To warownia obronna z XIV w. położona na skalnym wzgórzu, nazywanym też Kamieniec, którego właścicielem był król Kazimierz Wielki. Zamek znany jest z komedii A. Fredry „Zemsta”. Obecnie osławiony w komedii zamkowy mur graniczny stanowi granicę między dwiema miejscowościami – Odrzykoniem i Korczyną. Jak widać „granica” wpisana jest na zawsze w dzieje tego zamku.

12. Centrum Dziedzictwa Szkła, Krosno

ul. Blich 2, 38-400 Krosno

49.69461027407636, 21.765784067873177

Centrum Dziedzictwa Szkła przykładem współczesnego muzealnictwa, a dzięki nowoczesnym technikom nie tylko opowiada o historii znanego od dziesięcioleci w Polsce i na świecie krośnieńskiego szkła, ale także ją tworzy. Krosno żyje szkłem już od 90 lat. Ciekawym elementem są interaktywne pokazy produkcji i zdobienia szkła, w których każdy może wziąć czynny udział.

13. Winnica Zamkowa, Korczyna

ul. Podzamcze 14, 38-420 Korczyna

49.74730026629425, 21.79358310453749

Najbardziej oczywistym skojarzeniem dla miejsca, w którym znajduje się Winnica Zamkowa jest „Zemsta” Aleksandra Fredry. Inspiracją do jej powstania była historia skłóconych ze sobą właścicieli dwóch części zamku Kamieniec w Odrzykoniu: Piotra Firleja (pierwowzór Cześnika) i Jana Skotnickiego (pierwowzór Rejenta). Widok miejsca akcji fredrowskiego arcydzieła towarzyszy nam przez cały pobyt w winnicy. Winnica Zamkowa specjalizuje się w winach jednoodmianowych, ale wytwarzane są też udane kupaże win czerwonych. Używając pewnej przenośni pan Marek z dumą podkreśla, iż każde winogrono mają z żoną w ręce i nie ma w tym bynajmniej przesady.

Spośród tutejszych win z pewnością godny uwagi jest słodki Hibernał – po trwającej do pół roku fermentacji rodzynkowanych wcześniej winogron (technika znana choćby

z produkcji tokańskiego Vin Santo) uzyskiwany jest napój o barwie starego złota i intensywnym owocowym bukacie.

14. Winnica Dwór Kombornia, Kombornia

Kombornia 1, 38-420 Korczyna

49.701692060221085, 21.863835800417636

XVIII-wieczny dwór w Komborni ma swoją przeciekawą historię, począwszy od historycznej XVI -wiecznej zabudowy miejsca, na którym stoi, poprzez XIX-wieczne spotkania powstańców przeciw zaborcom, aż po współczesną historię, którą pisze rodzina państwa Skotnicznych. Urodzeni Krakowianie w pierwszych latach XXI wieku zainwestowali w obiekt spore środki, zamieniając go w perłę nie tylko architektoniczną, i zarazem turystyczną. W Komborni funkcjonuje 4* gwiazdkowy hotel butikowy SPA, 3* gwiazdkowy hotel Wine Garden, basen, centrum konferencyjne i znakomita restauracja Magnolia, regularnie od 2014 roku wyróżniana w złotym przewodniku Gault&Millau.

15. Salon Win Karpackich, Kombornia

Kombornia 1, 38-420 Korczyna k/Krosna

49.70147358884371, 21.86451851149627

Salon Win Karpackich został stworzony w będących świadkami tamtych czasów, zabytkowych piwnicach zespołu dworskiego. Goście mogą odbyć enologiczną podróż degustując interesujące, reprezentatywne dla danego regionu wina, w tym także polskie wina z Podkarpacia. Można tu posmakować win z większości regionów winiarskich położonych w sąsiedztwie tego pasma w Polsce, Czechach, na Słowacji, Węgrzech i w Rumunii. Salon oferuje degustacje, szkolenia oraz imprezy, przybliżające wieloaspektowość kultury karpackiej (wino, kuchnia, taniec, sztuka).

16. Winnica Widokowa, Kombornia

Kombornia 802B, 38-420 Kombornia

49.73162127522711, 21.85995587901096

Winnica Widokowa powstała w 2013 r. i obejmuje obszar 4 ha, na którym jest uprawianych kilkanaście odmian winorośli. Wśród nich znajdują się: Solaris, Seyval Blanc, Chardonnay, Riesling, Rondo, Sauvignier Gris, Regent, Muscaris, Johanniter oraz Leon Millot. Dzięki nim powstają wina białe i różowe, jak również bardziej wytrawne i wyraziste wina czerwone. Winnica znajduje się na wzgórzach podkarpackiej miejscowości Kombornia, a na wysokości 470 metrów degustacjom wina towarzyszy widok na przepiękną panoramę. Horyzont, który stanowi tło winnicy w sumie ma długość ponad 100 km. Południowe nachylenie stoku gwarantuje niezwykle warunki do wzrostu owoców. Widokowa to miejsce w pełni rodzinne, w którym każdy owoc jest traktowany z wyjątkową troską.

W winnicy prowadzone są degustacje indywidualne i grupowe. W roku 2019 winnica została laureatem Międzynarodowego Konkursu Win GALICJA VITIS - wina Sejblaj i Solares zostały uhonorowane złotym i srebrnym medalem konkursu.

Rozdział 2. Trasa sanocko-strzyżowska

Trasa sanocko-strzyżowska przebiega przez miejscowości tj. Pstrągowa, Glinik Średni, Witryłów.

Trasa sanocko-strzyżowska:

1. Barokowy Kościół Św. Trójcy, Czudec
2. Winnica Notabene, Pstrągowa
3. Zespół dworski i folwarczny, Wiśniowa
4. Winnica Sztukówka, Glinik Średni
5. Kościół św. Katarzyny, Gogołów
6. Tunel schronowy pod Górą Żarnowską, Strzyżów
7. Piwnice Półtorak Wine & Spirit, Witryłów
8. Muzeum Budownictwa Ludowego, Sanok
9. Zamek Królewski, Sanok

10. Kościół Wszystkich Świętych z XV w., Blizne (lista UNESCO)

11. Winnica Darius, Gwoźnica Górna

Szczegółowy opis:

1. Barokowy Kościół Św. Trójcy, Czudec

ul. Kościelna 1, 38-120 Czudec

49.945980057822666, 21.835917590558573

W miejscowości Czudec najcenniejszym obiektem jest barokowy kościół Świętej Trójcy, wybudowany w latach 1721-1735 z części rozebranych murów zamku we wsi Przedmieście Czudeckie. W centrum zachował się zespół drewnianej zabudowy mieszkalnej, który zajmuje w całości płn. pierzeję rynku. Znajduje się tu także zespół dworsko-parkowy ze starym dworem z XVII w. zwanym Lamusem i nowszym z XVIII w., rozbudowanym w końcu XIX w., obecnie w posiadaniu Zespołu Szkół.

2. Winnica Notabene, Pstrągowa

Pstrągowa 126, 38-121 Pstrągowa

49.93803358333799, 21.7625861129273

Winnica Notabene jest młodą winnicą założoną w 2015 roku i znajduje się w miejscowości Pstrągowa koło Strzyżowa (woj. podkarpackie). Winnica prowadzona jest rodzinnie i manufakturowo. Uprawa winorośli prowadzona jest na stoku o południowej wystawie i nachyleniu ok. 15%. Na powierzchni 0,5 ha rośnie ok. 2400 krzewów różnych odmian. W najbliższym czasie planowane jest powiększenie uprawy do 1-1,5 ha. Białe odmiany to: AURORA, SEYVAL BLANC, ADALMIINA, JUTRZENKA, HIBERNAL, SOLARIS, SIBERA, BIANCA, a czerwone: FRONTENAC, HERIDAN, MARECHAL FOCH, LEON MILLOT, REGENT.

Winnica produkuje rocznie około 2 tys. butelek wina (białe 1200 butelek i czerwone 800 butelek). Winnica posiada warunki do prowadzenia enoturystyki m.in. zadaszony taras do przeprowadzenia degustacji wina na ok. 20 osób, żagiel poniżej winnicy przystosowany do przyjmowania gości oraz kilka atrakcji tj. strzelanie z łuku czy huśtawka ponad winnicą.

3. Zespół dworski i folwarczny, Wiśniowa

DW988 248, 38-124 Wiśniowa

49.86678914348614, 21.645358864539904

Najpierw w Wiśniowej w XVI wieku pojawił się dwór obronny. Kolejni właściciele wystawili dla siebie pałac klasycystyczny otoczony parkiem, a dawny dwór przekształcili w oficynę. W 1867 r. wieś przechodzi na własność Franciszka Mycielskiego. Rodzina Mycielskich pełniła w latach 30. XX wieku mecenat wobec artystów. W majątku gościli: Jan Cybis, Józef Czapski, Tytus Czyżewski, Hanna Rudzka-Cybisowa, Leon Chwistek, Felicjan Kowarski, Jacek Malczewski, Józef Mehoffer i Tadeusz Stryjeński.

4. Winnica Sztukówka, Glinik Średni

Glinik Średni 153,38-130 Frysztak

49.83292495926692, 21.57859603338952

Winnica została założona w 2009 roku i zajmowała wtedy obszar 1 ha. W 2016 roku dosadzone zostało kolejne 0,6 ha. Nie tak dawno, bo w maju 2020 roku doszły kolejne 2 ha. Uprawiamy 12 odmian winorośli na wina czerwone i różowe oraz białe: Rondo, Regent, Marechal Foch, Leon Millot, Cabernet Cantor oraz Solaris, Siegerrebe, Seyval Blanc, Johanniter, Hiberna, Muscaris, Sauvignier Gris. Wina wytwarzane z tych odmian są co roku doceniane w konkursach winiarskich, w których winnica bierze udział.

5. Kościół św. Katarzyny, Gogołów

Gogołów, 2, 38-131 Gogołów

49.84803844307969, 21.527195945888188

Drewniany kościół św. Katarzyny w Gogołowie wybudowano w 1672 r. w tradycji gotyckiej. Wyposażenie poza późnogotycką, kamienną chrzcielnicą pochodzi z XVII–XVIII w., m.in. barokowy ołtarz główny, ambona i prospekt organowy.

6. Tunel schronowy pod Górą Żarnowską, Strzyżów

ul. Tunelowa, 38-100 Strzyżów

49.869265584243784, 21.80841307174627

Podziemny schron kolejowy z II wojny światowej o długości 438 m i wysokości ok. 9 m w stanowi obiekt architektury militarnej – tunel schronowy wraz z obiektami pomocniczymi. Wchodził on w skład całego kompleksu schronowego Führershauptquartier – Anlage Süd wzniesionego również w Stępinie-Cieszynie. Jest jedynym podziemnym tunelem kolejowym w Polsce, a także unikatowym obiektem architektury militarnej na skalę europejską. Wzniesiono go na przełomie 1940 i 1941 r.

7. Piwnice Półtorak Wine & Spirit, Witryłów

Witryłów, przysiółek Zacieple (k. Dydni)

49.66708144732088, 22.222239927586134

Intencją właścicieli winnicy Pańska Góra (od nazwy góry, na której ją zasadzono) jest nie tylko produkcja i sprzedaż dobrego wina, ale także stworzenie w dolinie Sanu swoistego regionu winiarskiego. Należąca do PPW&S ponad 6-hektarowa winnica jest jego znakomitym zaczątkiem. Nasadzono tu szereg odmian i zatrudniono znakomitego enologa, który fachowym okiem dogląda doskonale rozwijającej się produkcji. Szczególnie przyjemnie smakują wina czerwone, wyróżniając się na tle regionu wyraźnie owocową nutą. Z winem jest tak jak z każdym produktem luksusowym: musi mieć swój własny, niepowtarzalny styl i koloryt. Chcielibyśmy, aby udało się zrobić bardzo dobre wino i jesteśmy pewni, że tu, w tym regionie jest to możliwe – podkreślają właściciele PPW&S. Bez wątpienia produkty sygnowane tym znakiem mają swój styl, a i jakością na pewno mogą już konkurować z wieloma produktami z regionów o znacznie dłuższych tradycjach winiarskich. Są też skuteczną inspiracją dla innych – kilkaset metrów dalej zasadzono półtora hektarową winnicę, która będzie jeszcze powiększana. Piwnice Półtorak Wine & Spirits nie mają obecnie oferty enoturystycznej. Wytwarzane tu wina można kupić w hotelu Hilton Garden Inn, a także w kilku lokalach w Millenium Hall w Rzeszowie.

8. Muzeum Budownictwa Ludowego, Sanok

ul. Aleksandra Rybickiego 3, 38-500 Sanok

49.57423588269817, 22.207664464248317

Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku należy do najpiękniejszych skansenów w Europie. Poszczególne grupy etnograficzne (Bojkowie, Łemkowie, Pogórzanie i Dolinianie) posiadają oddzielne sektory ekspozycyjne dostosowane do fizjografii terenu. Odtwarzając typowe układy zabudowy wsi i zagospodarowania zagród na terenie Muzeum zgromadzono ponad 100 obiektów budownictwa drewnianego z okresu od XVII do XX wieku. W 2011 r. oddano do użytku replikę Galicyjskiego Rynku, który otacza 26 budynków parterowych: karczma z kręgielnią, poczta, urząd gminy, remiza, apteka, domy żydowskie, sklep, trafika, warsztat ślusarsko-kowalski oraz zakłady: stolarski, fryzjerski, krawiecki, szewski, zegarmistrzowski i fotograficzny.

9. Zamek Królewski, Sanok

ul. Zamkowa 2, 38-500 Sanok

49.56231156958776, 22.209223331606545

Zamek Królewski w Sanoku (XV-XVI w.) jest siedzibą Muzeum Historycznego. W jego zbiorach znajduje się jedna z cenniejszych kolekcji sztuki cerkiewnej w Polsce – ponad 1200 eksponatów, w tym najwcześniejsze przykłady malarstwa cerkiewnego – ikony oraz przedmioty liturgiczne (utensylia, krzyże ręczne drewniane i polichromowane, enkolpiony, zawieszki, chorągwie, szaty, starodruki), pochodzące z istniejących bądź nieistniejących prawosławnych i greckokatolickich cerkwi z terenów południowo-wschodniej Polski i dzisiejszej Ukrainy. Uzupełnia ją kolekcja sztuki sakralnej kościoła rzymskokatolickiego i ceramika pokucka. W oddanym w 2013 r. nowym skrzydle zamkowym umieszczono Galerię Zdzisława Beksińskiego (największy zbiór obrazów tego artysty w Polsce).

10. Kościół Wszystkich Świętych z XV w., Blizne (lista UNESCO)

Blizne, 36-221 Blizne

49.750745987434456, 21.97627529012137

Gotycki, drewniany kościół znajdujący się we wsi Blizne, zbudowany przed 1470. Kościół w Bliznem jest jednym z najcenniejszych obiektów drewnianej architektury sakralnej

w Polsce, jako jeden z najcenniejszych drewnianych kościołów znajduje się na szlaku architektury drewnianej województwa podkarpackiego. W 2003 wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

11. Winnica Darius, Gwoźnica Górna

Gwoźnica Górna 73, 38-116 Gwoźnica Górna

49.84182048893672, 21.973865836400556

Winnica Darius powstała w 2014 roku w Gwoźnicy Górnej. Winnica zajmuje powierzchnię 1,43 ha, 380 m npm o południowym nachyleniu stoku. Uprawiane odmiany na wina czerwone to: Rondo, Regent, Leon Millot, Marechal Foch, na wino białe: Seyval Blanc, Hiberna, Aurore. W winnicy znajduje się altanka z tarasem skąd można podziwiać całą winnicę oraz piękne malownicze widoki Gwoźnicy.

Rozdział 3. Trasa przemysko - jarosławska

Trasa przemysko - jarosławska przebiega przez miejscowości tj. Jarosław, Pruchnik, Przemyśl.

Trasa przemysko – jarosławska:

1. Winnice Rodziny Steckich, Jarosław
2. Muzeum Kamienica Orsettich, Jarosław
3. Podziemne Przejście Turystyczne, Jarosław
4. Kolegiata pw. Bożego Ciała, Jarosław
5. Grodzisko Scytów, Chotyniec
6. Winnica Węgierka, Pruchnik
7. Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej, Przemyśl
8. Zamek Kazimierzowski, Przemyśl
9. Bazylika Archikatedralna pw. Świętego Jana Chrzciciela i Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, Przemyśl

10. Zamek Krasickich, Krasiczyn

Szczegółowy opis:

1. Winnice Rodziny Steckich, Jarosław

ul. Pełkińska 12/2, 37-500 Jarosław

50.021764157587285, 22.678824581400548

Myślą przewodnią właścicieli jest „doświadczenie i pasja” i słowa te w zasadzie oddają wszystko, co można powiedzieć o produkcji wina w tej malowniczej jarosławskiej winnicy. A właściwie w dwóch winnicach: małej winniczce w zabytkowym centrum miasta (160 krzewów) i 0,75 arowej pod Jarosławiem. Ale wszystko zaczęło się od tej pierwszej, którą pan Jerzy Stecki założył w 2002 roku. Mimo, że nie przynosi ze względu na ograniczoną powierzchnię dużych plonów, właściciel opiekuje się nią i traktuje bardzo emocjonalnie, gdyż na tej uprawie tak na prawdę uczył się winogradnictwa i winiarstwa. Nazwy win to łacińskie skojarzenia po pierwszych degustacjach trunków np.: Honestus – zacny, szlachetny, Magnus – wielki, donośny itd. Produkcja win i uprawa winnicy to nie wszystko. Pan Jerzy sam projektuje etykiety do swoich win, stworzył też koncepcję marketingową oraz przyjmuje enoturystów na winnicy w letnim sezonie – generalnie można powiedzieć, że jeśli wino jest jakimś wyrazem indywidualności winiarza, to w tym przypadku to sformułowanie jest absolutną kwintesencją opisu win z Winnic Rodziny Steckich.

2. Muzeum Kamienica Orsettich, Jarosław

Rynek 4, 37-500 Jarosław

50.01825942144514, 22.683791838994075

Jedna z najpiękniejszych późnorenansowych kamienic mieszczańskich w Polsce wzniesiona w ostatniej ćwierci XVI wieku. W 1633 wykupiona została przez Wilhelma Orsettiego z Lukki. Masywną bryłę ozdobiono w XVII wieku wysokim grzebieniem attyki, a w dolnej kondygnacji wprowadzono podcienia. W 1633 wykupiona została przez Wilhelma Orsettiego z Lukki.

Obecnie w sieni dolnej i sklepie na parterze eksponowane są muzealia związane z historią miasta i regionu.

3. Podziemne Przejście Turystyczne, Jarosław

Rynek 5, 37-500 Jarosław

50.01839104729363, 22.683827360778555

Trasa wprowadza w klimat XVII-wiecznego Jarosławia. Mieści się w piwnicach trzech kupieckich kamienic. Niegdyś znajdowały się podziemia przeznaczone na składy towarów choćby z czasów słynnych w całej nowożytnej Europie jarosławskich jarmarków.

4. Kolegiata pw. Bożego Ciała, Jarosław

Plac Ks. Piotra Skargi 2, 37-500 Jarosław

50.02048738434079, 22.682220165232433

Zespół kościelno-klasztorny księży jezuitów powstał dzięki fundacji Zofii ze Sprowy Kostkowej - właścicielki miasta, przy patronacie ks. Piotra Skargi. Kolegiata pw. Bożego Ciała - dawniej kościół pw. św. Jana Ewangelisty i św. Jana Chrzciciela - to najstarszy kościół jezuitski w Polsce.

5. Grodzisko Scytów, Chotyniec

Chotyniec

49.948256980774325, 22.983959004718194

To najstarsze na ziemiach polskich odkrycie archeologiczne jednoznacznie związane z winem za sprawą odnalezionej tam kompletnej greckiej amfory datowanej na około 650–600 lat p.n.e., znaleziona w 2017 roku podczas wykopalisk. Amfora stanowi opakowanie do transportu wina i degustowane było przez ówczesną arystokrację mieszkającą na tych terenach, co związane jest z konsumpcją tego napoju.

6. Winnica Węgierka, Pruchnik

Węgierka 196, 37-560 Pruchnik

49.87884660874743, 22.560616869705985

Winnica „Węgrzyn” w Węgierce założona została w 2002 roku przez trójkę przyjaciół: Zbigniewa Zbyradowskiego, Małgorzatę Herman-Mruk oraz Krzysztofa Mruka, którzy postawili na wino, naturalną czystość regionu i pracę zgodną z cyklem przyrody. Pełna nazwa to Doświadczalne Gospodarstwo Enoturystyczne Krzysztof Mruk „Winnica Węgrzyn”.

„Węgrzyn” to historyczna nazwa najcenniejszego węgierskiego wina, którego beczka w XVI-XVIII w. osiągała bajeczną cenę 100 złotych polskich. Winnica ma powierzchnię 96 arów, na której są odmiany szczepu m.in. Jutrzenka czy Heridan. Właściciele skupiają się na czterech gatunkach dobrych, stołowych win. W winnicy prowadzone są usługi z zakresu enoturystyki. Istnieje możliwość przyjazdu całorocznie - zarówno osób indywidualnych, jak i grup zorganizowanych.

7. Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej, Przemyśl

Pl. Berka Joselewicza 1, 37-700 Przemyśl

49.78314517823925, 22.771747103380562

Muzeum powstało w 1909 roku (od 2008 roku posiada nowy gmach na miejscu kamienic zniszczonych podczas II wojny światowej) i może poszczycić się największymi zbiorami muzeum w województwie podkarpackim – ponad 200 tysięcy eksponatów z zakresu archeologii, historii, numizmatyki, sztuki, etnografii i przyrody, ponad 3.300 depozytów oraz różnorodne materiały pomocnicze. Warte obejrzenia są wystawy poświęcone sztuce sakralnej, Twierdzy Przemyśl oraz inne ekspozycje czasowe.

8. Zamek Kazimierzowski, Przemyśl

Aleje 25 Polskiej Drużyny Strzeleckiej, 37-700 Przemyśl

49.78025256528042, 22.765468670881663

To renesansowy zamek w Przemyślu położony na Wzgórzu Zamkowym (270 m n.p.m.) wniesiony po 1340 roku. Pod koniec XX w. odsłonięto zarys romańskiej rotundy i palatium powstałe pod koniec panowania Bolesława Chrobrego. Najważniejszym i prawdopodobnie najstarszym ośrodkiem winiarstwa na ziemiach podkarpackich było miasto Przemyśl.

9. Bazylika Archikatedralna pw. Świętego Jana Chrzciciela i Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, Przemyśl
ul. Zamkowa 3, 37-700 Przemyśl
49.78100084638016, 22.768197066962237

To główna świątynia Archidiecezji Przemyskiej, znajdująca się przy placu Katedralnym. Potrójne sanktuarium: Matki Bożej Jackowej, św. Józefa Sebastiana Pelczara i bł. Jana Balickiego. Co ciekawe, w XIII wieku winnice posiadali w Przemyślu także biskupi obrządku greckiego oraz łańskie klasztory franciszkanów i dominikanów.

10. Zamek Krasickich, Krasieczyn
Krasieczyn 179, 37-741 Krasieczyn
49.77651932665525, 22.649027073926842

Renesansowo-manierystyczny zamek w Krasieczynie powstał na przełomie XVI i XVII wieku. Jego budowę rozpoczął Stanisław Krasicki, a kontynuował Marcin Krasicki. W 1835 r. został on zakupiony przez Leona Sapiechę i w rękach tego rodu pozostał do 1939 roku. Charakterystycznymi elementami zamku są cztery wieże narożne: Papieska, Królewska, Szlachecka i Boska. W tej ostatniej, z kopułą na szczycie; mieści się kaplica Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, w której od kilku lat trwają prace konserwatorskie oraz dokonuje się rekonstrukcji zniszczonego przez Rosjan po 1939 roku wyposażenia.

Park o powierzchni 14, 5 ha jest ozdobą zamku. Znakomicie wkomponowany w naturalny krajobraz stary drzewostan wraz z nasadzeniami prezentuje się okazale o każdej porze roku.

Rozdział 4. Trasa rzeszowsko-przeworska

Trasa rzeszowsko-przeworska przebiega przez miejscowości tj. Przeworsk, Błazowa, Rzeszów.

Trasa rzeszowsko-przeworska:

1. Przeworskie Winnice, Przeworsk
2. Muzeum w Przeworsku. Zespół Pałacowo – Parkowy, Przeworsk
3. Skansen Pastewnik, Przeworsk
4. Przeworska Kolej Dojazdowa „Pogórzanin”, Przeworsk
5. Winnica Alabaster, Rozbórz
6. Zamek Lubomirskich i Potockich, Łańcut
7. Winnica Mazurak, Błazowa
8. Winnica Stare Siedlisko, Borek Stary
9. Winnica Łany, Rzeszów
10. Winnica Pradoliny, Rzeszów
11. Podziemna trasa Turystyczna, Rzeszów
12. Kościół Świętego Krzyża oraz konwent popijarski, Rzeszów
13. Hurtownia Podkarpackie Smaki, Rzeszów
14. Winnica Granice, Zgłobień
15. Zespół Pałacowo-Parkowy Lubomirskich, Boguchwała

Szczegółowy opis:

1. Przeworskie Winnice, Przeworsk
ul. M. Kopernika 68, 37-200 Przeworsk
50.05574302916751, 22.525202346778638

Właściciele, państwo Elżbieta i Dariusz Rosołowie to bardzo pogodni i sympatyczni ludzie. I takie są też wina, które produkują. W większości kupaże, o świeżym owocowym aromacie i smaku młodych dojrzewających owoców. Wszystkie wina mają swoje imiona i są to imiona członków rodziny Rosołów (żeńskie – wina białe, męskie – czerwone i różowe). Jest więc oczywiście biała półwytrawna Elżbieta i czerwony wytrawny Dariusz. A także różowy półsłodki Kazimierz (tato pana Darka) i czerwony wytrawny Maciej (syn). Resztę tych rodzinnych tajemnic każdy może poznać sam, najlepiej podczas degustacji! Z biegiem lat pan Darek eksperymentował z różnymi odmianami w kolejnych lokalizacjach. Obecna,

zasadzone w 2010 roku winnica, leży na południowo-zachodnim stoku w dolinie niewielkiej, ale kapryśnej rzeki Mleczy, na obrzeżach Przeworska. Uprawianych jest tu wiele odmian winorośli, w tym chyba największy na Podkarpaciu areał odmiany Pinot Noir.

2. Muzeum w Przeworsku. Zespół Pałacowo – Parkowy, Przeworsk

Park 2, 37-210 Przeworsk

50.06041820112291, 22.486231395982387

Obecny Zespół Pałacowo-Parkowy rodziny Lubomirskich to atrakcja miasta Przeworska. To kompleks budynków tj. pałac, oranżeria i inne, który znajduje się na terenie parku w stylu angielskim. Pałac wpisany został do Kanonu Krajoznawczego Polski.

3. Skansen Pastewnik, Przeworsk

ul. Łańcucka 2, 37-200 Przeworsk

50.060874677258944, 22.483106640893002

Skansen Pastewnik to jedyny w Polsce żywy skansen – muzeum, który gromadzi zabytki architektury drewnianej z terenu Ziemi Przeworskiej. Skansen ma wzór galicyjskiego miasteczka, z rynkiem pośrodku oraz wzór tradycyjnej galicyjskiej wsi.

4. Przeworska Kolej Dojazdowa „Pogórzanin”, Przeworsk

ul. Lubomirskich 14, 37-200 Przeworsk

50.06674504569829, 22.5013789390156

Zbudowana w latach 1900–1904 kolej, biegnie z Przeworska do Dynowa przez Kańcugę, Jawornik Polski oraz Bachórz. Za miejscowością Szklary jej trasa prowadzi przez jedyny w Polsce tunel znajdujący się na kolejach wąskotorowych (ma 602 m i jest najdłuższym w Europie na tego typu liniach).

5. Winnica Alabaster, Rozbórz

Rozbórz 615, 37-200 Przeworsk

50.059320211231224, 22.522465797486706

Winnica Alabaster położona jest w obrębie Pogórza Dynowskiego i stanowi dwie parcele nasadzeń różnych odmian winorośli o łącznej powierzchni 1 hektara, usytuowane na słonecznym zboczu o południowej wystawie połączone ze sobą Koleją Wąskotorową „Pogórzanin”. Jedna z nich znajduje się w Przeworsku, druga zaś w Łopuszce Wielkiej, gdzie występują największe w Europie złoża alabastru.

Wina, które produkują Zuzanna i Wojciech Jurkiewicz są nagradzane na konkursach polskich i międzynarodowych, swój charakter zawdzięczają dobrze położonej winnicy, o właściwym mikroklimacie z odpowiednio dobranymi dla tego klimatu odmianami winorośli: Cabernet Dorsa, Pinot Noir, Zweigelt, Cabernet Cortis, Regent, Leon Milot, Gewürztraminer, Johanniter, Hibernal, Solaris, Bianca. Starzenie czerwonego wina przeprowadzają we francuskich i węgierskich beczkach, które dają mu zapach wanilii i dębowych tonów. Początkowo produkowali wina na użytek własny, a od 2017 r. prowadzą sprzedaż. Istnieje możliwość degustacji dla osób indywidualnych i małych grup od wiosny do jesieni – po wcześniejszym umówieniu.

6. Zamek Lubomirskich i Potockich, Łańcut

ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

50.06854122716075, 22.23423444669495

To dawna rezydencja magnacka z 1629-1642 r. W 2 poł. XVIII w. ówczesna właścicielka Łańcuta Izabella z Czartoryskich Lubomirska przekształciła fortecę w zespół pałacowo - parkowy. Wokół zamku znajduje się park o charakterze angielskiego parku krajobrazowego. Od 1 września 2005 roku zespół zamkowo-parkowy w Łańcutie został wpisany na listę pomników historii.

7. Winnica Mazurak, Błazowa

Błazowa – winnica

miejsce produkcji - Terliczka 191, 36-001 Terliczka

49.89661182745573, 22.077646653001832

Latem Winnica Mazurak pachnie lawendą i nie ma w tym ani odrobiny przesady, gdyż właściciele, Dorota i Krzysztof Mazurakowie, uprawiają także lawendę, co wizycie w tym miejscu dodaje unikalnego smaku. Zlokalizowana na południowym stoku na obrzeżach Błażowej winnica powstała w 2008 roku. Rozciąga się stąd widok na Pogórze Dynowskie, dawny Trakt Węgierski i samą Błażową. Państwo Mazurakowie rozsmakowali się w winie mieszkając przez dłuższy czas w Rumunii. Tamtejsze doświadczenie było dla nich główną inspiracją winiarską. Dziś można pokusić się o poszukanie w ich winach nieco karpackich, rumuńskich nut.

W chwili obecnej swoją winiarnię mają w innym miejscu niż winnica. Degustacje odbywają się na winnicy pod wiatą widokową, którym towarzyszą lokalnie wytwarzane sery, wędliny i chleb. Nieopodal winnicy biegnie również szlak rowerowy GreenVelo, a sama winnica została w ramach szlaku skategoryzowana jako atrakcja turystyczna i Miejsce Przyjazne Rowerzystom (MPR).

8. Winnica Stare Siedlisko, Borek Stary

Borek Stary 179, 36-020 Tyczyn

49.941322126835445, 22.098410117753556

Dziadek Ryszarda Jandy zakupił działkę w Borku Starym jeszcze w 1898 roku i postawił na niej dom. Tu przyszła na świat jego mama. Po latach spędzonych w różnych miejscach pan Ryszard powrócił do swego rodzinnego siedliska. I założył w 2006 roku winnicę (o czym z resztą marzył od jeszcze od czasu studiów w akademii rolniczej). Obecnie Stare Siedlisko jest tak naprawdę bardzo nowoczesnym siedliskiem. Jest tu spora winiarnia z zapleczem gastronomicznym i salą dla 60 osób. W karcie liczne dania kuchni regionalnej, w tym przepyszne gomułki serowe w różnych smakach (m.in. z czosnkiem, kminkiem, kozieradką i papryką). Jest też 10 miejsc noclegowych, a obok powstaje Domek Winiarza, w którym goście będą mogli zapoznać się z procesem produkcji wina. Spotykanie i goszczenie ludzi w miejscu, które kocham, a przy tym realizacja celów biznesowych dają prawdziwą satysfakcję – podkreśla pan Ryszard opowiadając o winie, rodzinie, Borku Starym i planach

na przyszłość. Już dziś wiadomo, że kontynuatorem jego działalności będzie syn Konrad, który podobnie jak ojciec szybko połączył bakcyła winiarstwa.

9. Winnica Łany, Rzeszów

ul. Wschodnia 43, 35-304 Rzeszów

49.984302666096994, 22.029874670423307

Z położonego na obrzeżach Rzeszowa, ale stylistycznie nawiązującego do Włoch domu rozciąga się piękny widok na dolinę Wisłoka. Szczególnie przyjemnie podziwia się go z lampką aromatycznego wina, pochodzącego z rozłożonej poniżej na południowo-zachodnim stoku winnicy Łany. Bogdan Kasperek zasadził ją w 2007 roku. Z uprawianej tu winorośli produkuje wina jednodmianowe, w większości białe, o żywym, intensywnym aromacie. Z ciszą i urozmaiconym krajobrazem komponują się znakomicie, tworząc niepowtarzalną romantyczną kompozycję. Na północno-zachodnim skraju winnicy stoi duży, piękny dąb, którego historia w niezwykle sposób wiąże się z historią Łanów – koniecznie spytajcie o nią pana Bogdana. Winnica Łany została ostatnio poszerzona o kolejną działkę, na której nasadzono kilka gatunków vitis viniferae, m.in. Chardonnay, Traminer i Palawa.

10. Winnica Pradoliny, Rzeszów

Trzciana 1, 36-071 Trzciana

50.05489635953469, 21.846003067017527

Winnice Pradoliny powstały w 2014 roku. Właścicielem jest Mateusz Radek, absolwent studiów enologicznych. Winnica zajmuje areał nasadzeń 3,3 ha winorośli, głównie odmian niemieckich i austriackich m.in.: Solaris, Regent, Riesling, Zweigelt, Johanniter, Seyval Blanc, Chardonnay, Cabernet Cortis.

To pierwsza na Podkarpaciu winnica ekologiczna oraz jedna z pierwszych w kraju winnic z „zielonym listkiem”, w której nie stosuje się herbicydów, pestycydów, środków ochrony roślin i innych toksycznych substancji. Winnica specjalizuje się w produkcji intensywnie wybarwionych, aksamitnych, wytrawnych czerwonych win BIO, a także lekkich,

aromatycznych, półwytrawnych białych win BIO, nagradzanych podczas polskich konkursów i targów.

BIO wina dostępne są w sprzedaży w sklepach ekologicznych w całej Polsce, wybranych sklepach z winami i restauracjach. Wina można także zakupić na miejscu w winnicy. W winnicy prowadzone są usługi z zakresu enoturystyki.

11. Podziemna trasa Turystyczna, Rzeszów

Rynek 26, 35-064 Rzeszów

50.03774605279825, 22.00398848177734

W sercu galicyjskiego miasta Rzeszowa znajdują się „Rzeszowskie Piwnice”. Trasa przebiega ok. 10 m pod płytą rynku i ma długość 360 m. Obejmuje 34 piwnice pochodzące z XV-XX w., położone na różnych poziomach. Wejście znajduje się przy rzeszowskim Ratuszu, zaś wyjście przy Ryнку 12, skąd można podziwiać średniowieczny układ urbanistyczny z trapezowatym rynkiem i kamienice wznoszone w XVII–XIX w.

12. Kościół Świętego Krzyża oraz konwent popijarski, Rzeszów

ul. 3 Maja 20, 35-030 Rzeszów

50.03559587586626, 22.001309997954728

Kościół Świętego Krzyża i konwent popijarski to zespół budynków rozlokowanych liniowo wzdłuż ul. 3 Maja w Rzeszowie. Obecnie swoją pierwotną funkcję zachował jedynie kościół stanowiący trzon założenia, pozostałe części klasztoru z biegiem czasu zyskiwały różne funkcje. Sklepienia nawy i prezbiterium świątyni zdobi bogata dekoracja stiukowa, wykonana przypuszczalnie w latach 1656-1657 przez Jana Chrzyciela Falconiego. Z kolei późnobarokową fasadę wykonano w latach 1705–1707 wg projektu Tylmana z Gameren. W rokokowym ołtarzu głównym z I poł. XVIII w. umieszczono późnobarokową rzeźbę Ukrzyżowanego Chrystusa (koniec XVII w.). W kaplicy św. Józefa Kalasancjusza, patrona pijarów, na uwagę zasługuje ołtarz z I poł. XVIII w. – dzieło włoskiego mistrza Baltazara Fontany.

13. Hurtownia Podkarpackie Smaki, Rzeszów

ul. Lubelska 46, 35-959 Rzeszów, Agrohurt, hala nr 2, boks 20

50.06268750445717, 22.01415637115112

Hurtownia (oferująca również sprzedaż detaliczną) mieści się w hali nr 2 na terenie AGROHURTU. Oferuje produkty spożywcze i kosmetyki produkowane na terenie województwa podkarpackiego, w tym wyroby tradycyjne, regionalne i ekologiczne od kilkunastu lokalnych producentów. Dostępna jest bogata oferta win od podkarpackich winiarzy – stanowiąc jedyne takie miejsce na Podkarpaciu.

14. Winnica Granice, Zgłobień

Zgłobień 621 b, 36-046 Zgłobień

49.98712483972154, 21.84481381009631

Niewielka winnica na pograniczu Zgłobnia i Niechobrza ma krótką historię – Maciej Sowiński założył ją w 2015 roku, a w 2017 wyprodukował pierwsze wino. Ponad 20% wszystkich nasadzeń to Hiberna. Produkuje zarówno kupaże, jak i wina jednodmianowe. Chociaż w ofercie przeważają wina białe i różowe, w winnicy wytwarza się bardzo ciekawe, dość taniące, o średniej budowie i z pewnością godne polecenia wina czerwone.

W domu przy winnicy jest niewielka piwniczka. Na przeciwległym końcu winnicy – klimatyczny domek z zapleczem degustacyjnym i noclegowym. Cieszy się tak wielką popularnością, że gospodarze przyjmują zapisy chętnych z kilkumiesięcznym wyprzedzeniem. Degustacja dla pojedynczych osób i niewielkich grup, przy dźwiękach klasycznego rocka z oryginalnej płyty winylowej, po wcześniejszym umówieniu się.

15. Zespół Pałacowo-Parkowy Lubomirskich, Boguchwała

ul. Tkaczowa 146, 36-040 Boguchwała

49.98280012892316, 21.944323231051413

Boguchwałę zachował się zespół zabytkowy, który tworzą pałac otoczony z dwóch stron parkiem, z przylegającym do niego kościołem. Pałac wybudował książę Teodor Konstanty Lubomirski w 1728 r. z wykorzystaniem murów starszego dworu obronnego. Była to niegdyś

wspaniała barokowa rezydencja, dzisiaj stanowi fragment większej całości i składa się z piętrowego pawilonu oraz parterowego łącznika.

Dawny kościół parafialny św. Stanisława Biskupa, kiedyś kaplica zamkowa, został wzniesiony w stylu późnobarokowym z inicjatywy księcia Teodora K. Lubomirskiego w 1729 r. Nad wejściem do świątyni widoczny jest herb Lubomirskich „Śreniawa”. Wnętrze pokrywają naścienne malowidła figuralne i ornamentalne.

Zakończenie

Zaproponowane 4 trasy na czterech obszarach geograficznych: jasielsko-krośnieński, sanocko-strzyżowski, przemysko- jarosławski, rzeszowsko-przeworski, tworzą koncepcję rozwoju transgranicznego szlaku wina (trasy turystycznej) w województwie podkarpackim.

Trasy te mogą być w przyszłości rozbudowywane o kolejne miejsca (winnice, atrakcje turystyczne), a nawet i miejsca noclegowe stanowiąc ofertę dla przyjezdnych pasjonatów wina i turystów.

Przygotowane trasy stanowią bogatą ofertę turystyczną, bazę wiedzy, ale również materiał informacyjno-promocyjny celem wypromowania enoturystyki w regionie czy Zakarpaciu.